תניא, שנינו בברייתא: **אמר רבי מאיר,**(156) **ומאחר שאין הם קדושין, מהיכן מקדישין?** ולמה צריך לומר שאינן מקדישין?

אלא, אי אתה מוצא אלא במקדיש בהמה ואחר כך נטרפה, במקדיש ולד, במעי אמו [ועיין לעיל יא א], **ויצא דרך דופן**(157). ואף על פי שהן קדושין, אינן עושין תמורה.

אבל כלאים וטומטום ואנדרוגינוס, אי אתה מוצא שהן קדושין בקדושת פה, שהרי מקולקלין הן מתחילת ברייתן, **אלא בולדי קדשים,** בהמת הקדש שנתעברה וילדה כלאים או טומטום ואנדרוגינוס, וולדות אלו קדושין מאיליהן בקדושת האם, ד"עובר ירך אמו הוא". ועליהן הוצרך רבי אליעזר לומר שאין תמורה נתפסת עליהן. ודברים אלו אמורים **אליבא דרבי יהודה, דאמר, הולד,** של קדשים [כשאינו מחמש מקולקלים אלו] **עושה תמורה,** לכן הוצרך להשמיענו שאלו אינן עושין תמורה. דאילו לחכמים הסוברים שולד אינו עושה תמורה כלל, פשיטא שאלו המקולקלין אינן עושין תמורה!(158)

ועתה הגמרא מבארת טעמו של רבי אלעזר.

אמר רבא,(159) **מאי טעמא דרבי אלעזר?**

משום שסובר שדינם **כבהמה טמאה,** גמל וחמור. **מה בהמה טמאה לא קרבה, ולא נחתא** [ירדה] **לה קדושת הגוף,** אלא קדושת דמים בעלמא כעצים ואבנים.(160) **אף הנך,**

שאמר רבא לקמן, שהטעם שרבי אלעזר סובר שאינם בני תמורה משום דילפינן מבהמה טמאה], כי על בהמה טמאה לא חלה קדושת הגוף כלל, ואילו על טריפה, לדעת שמואל, חלה קדושת הגוף.

156. גירסת **השיטה מקובצת**: אמר רבי. ועיין לעיל [יא א] ובהערה שם.

157. כתבו **התוס'** [**בשיטה מקובצת**]: כשם שטומטום ואנדרוגינוס מוקי רבי מאיר בולדות קדשים, כן גם טריפה ויוצא דופן אפשר להעמיד בולדות. אלא, שאין צורך לדחוק ולהעמיד בולדות, ואפשר להעמיד במקדיש ואחר כך נטרפה.

והגרי"ז כתב, שאז אין צורך להעמיד דוקא כרבי יהודה הסובר ולד עושה תמורה.

158. הקשה **רש"י**: למה צריך לומר שאינן מתפיסין אחרים בתמורה, הלא שנינו [ט א] ש"רע מעיקרו" כלומר, קדם מומן להקדשן אינו עושה תמורה [וחמשה אלו ודאי מקולקלין יותר מבעלי מום, שהרי התמורה נתפסת **על** בעלי מום ולא נתפסת על אלו]?

ומתרץ: מכל מקום — אינם "רע **מעיקרו**" [כלומר, אף על פי שהם רעים יותר מבעלי מום, מכל מקום — אין פסלותם **בשעת ההקדשה**]. שהרי טריפה ויוצא דופן הוקדשו בהיותם ראויים להקרבה. וכלאים טומטום ואנדרוגינוס קדושתן באה מאיליהן קודם יצירתן, אגב קדושת האם.

159. גירסת **השיטה מקובצת**.

160. מקור הדברים שעל בהמה טמאה לא חלה קדושת הגוף ולא קדושת תמורה, כתב **הגרי"ז**: דוחק לומר שהוא מצד הסברא, אלא משום שנאמר [ויקרא כז כז] "ואם בבהמה הטמאה ופדה בערכך", ומפרש **רש"י**, במקדיש בהמה טמאה לבדק הבית. ולכאורה, הרי גם במקדיש טהורה [בעלת מום] לבדק הבית הדין כן שצריכה פדיון, ומה החידוש בבהמה טמאה. ובהכרח, שהתורה מחדשת שאי אפשר שתחול על בהמה טמאה קדושת הגוף כלל.

כלומר, בהמה טמאה, אינה בגדר "קרבן